

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a preprint version which may differ from the publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/180830>

Please be advised that this information was generated on 2018-07-07 and may be subject to change.

Een onverminderd pleidooi voor het belang van de signaalfunctie van rechterlijke sanctionering van vormverzuimen

Dr. mr. S. Brinkhoff¹

Met Ferdinandusse en Veldhuis, en overigens ook met Kuipers, ben ik van mening dat het niet de bedoeling is dat de strafrechter de rol van algemeen en integraal controleur van opsporing en vervolging krijgt toegedicht.² Die taak is voorbehouden aan de politie zelf en het Openbaar Ministerie (OM). Wel meen ik dat de strafrechter in het kader van art. 359a Sv een tweeledige functie heeft: niet alleen die van degene die genoegdoening geeft aan de verdachte wiens rechten zijn geschonden, maar *ook* die van degene die het signaal afgeeft dat politie en OM zich normconform moeten gedragen. De koers van de Hoge Raad biedt de strafrechter, het zij herhaald, hiervoor te weinig armslag. Een recent voorbeeld hiervan gaat schuil in het arrest van de Hoge Raad van 8 november 2016.³ In casu worden twee mannen die in eerste instantie aan het signalement voldoen van de verdachten van een diefstal met geweld tot stoppen gedwongen door de politie. Op het moment dat zij uit hun auto stappen blijkt duidelijk dat ze *niet* aan het doorgegeven signalement voldoen. Toch worden de mannen gefouilleerd en wordt hun auto doorzocht. De politie treft dan soft- en harddrugs aan. Het hof oordeelt dat de genoemde dwangmiddelen zijn toegepast zonder dat een redelijk vermoeden van schuld bestond en past de sanctie van bewijsuitsluiting toe *teneinde opsporingsambtenaren in te scherpen dat zij dienen te handelen in overeenstemming de genoemde norm* (de norm: het bestaan van een redelijk vermoeden van schuld als noodzakelijke voorwaarde voor de toepassing van dwangmiddelen). De Hoge Raad casseert de beslissing van het hof echter nu de genoemde strafvorderlijke dwangmiddelen niet zijn toegepast in het kader van het voorbereidend onderzoek naar de tenlastegelegde Opiumwetdelicten. Dit arrest past naadloos in de logica van Ferdinandusse en Veldhuis. In die visie bestaat immers hooguit enig ruimte voor genoegdoening en dan met name als het eerlijk proces van de verdachte is geschonden. Vanuit de signaalfunctie is de terughoudendheid die de Hoge Raad ook in dit arrest weer ten toon spreidt jammer: waarom zou niet toch ook in zo'n geval een signaal kunnen worden gegeven? Kort en goed, blijf ik vanwege de geschetste tweeledige functie van de strafrechter onverminderd pleiten voor een ruimere toepassing van art. 359a Sv en heb ik in deze reactie op het stuk van Ferdinandusse en Veldhuis mijn argumenten nogmaals geëxpliciteerd.

¹ dr. mr. S. Brinkhoff is als universitair docent verbonden aan de vaksectie straf(proces)recht en criminologie van de Radboud Universiteit Nijmegen.

² Zie R. Kuiper, *Vormfouten. Juridische consequenties van vormverzuimen in strafzaken* (diss. Nijmegen RU), Deventer: Kluwer 2014 en het artikel van Ferdinandusse en Veldhuis zoals opgenomen in deze editie van Trema.

³ Hoge Raad 8 november 2016, ECLI:2016:2529.

